

Høringsdokument - forslag om opprettelse av Saltstraumen marine verneområde

Bakgrunn

Forslag om vern av Saltstraumen er et ledd i arbeidet med å verne et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Saltstraumen er ett av tre prioriterte forslag som sendes ut på høring samtidig, med sikte på å opprette de første marine verneområdene etter naturmangfoldloven § 39.

Saltstraumen er også ett av 36 kandidatområder for marint vern som ble utpekt i tilrådningsrapporter fra Rådgivende utvalg for marin verneplan. Utvalget var bredt sammensatt og ble nedsatt av Miljøverndepartementet i samråd med Fiskeri- og kystdepartementet (den gang Fiskeridepartementet) og Olje- og energidepartementet i 2001. Utvalget ga sin endelige tilråding i 2004. Utvalget vurderte at de 36 områdene til sammen representerte et godt og balansert utvalg av undersjøisk natur fra kysten og skjærgården. Ved utvelgelse ble særegenhet og representativitet sett i forhold til regioner og kyststrekninger vektlagt. Det ble også vektlagt at områdene skulle være lite påvirket og kunne tjene som referanseområder for forskning og overvåking.

Utvalget delte områdene inn i 6 kategorier, og Saltstraumen ble plassert i kategori 2 – Strømrike områder.

Melding om oppstart av planarbeidet ble i 2009 kunngjort og sendt ut på en bred innspillsrunde til grunneiere, lokale, regionale og sentrale etater og organisasjoner. I meldingen ble bl.a. mulige restriksjoner skissert med utgangspunkt i anbefalingene fra rådgivende utvalg. Det er tatt utgangspunkt i oppstartsmeldingen og innspill til denne.

Nærmere om området

Forslaget til marint verneområde omfatter et område på ca. 19 km² og som i sin helhet ligger i Bodø kommune i Nordland fylke.

Saltstraumen forbinder Skjerstadvfjorden innenfor med Saltenfjorden utenfor og regnes som verdens sterkeste tidevannsstrøm. Bassenget i Skjerstadvfjorden er svært dypt (527 m) og har et høyt oksygeninnhold i hele vannsøylen pga. god vannutskiftning gjennom Saltstraumen. Saltstraumen har et terskeldyp på 26 m og munningsbredde på 255 m i overflaten. Dempningen gjennom Saltstraumen gjør at forskjellen mellom flo og fjære i Skjerstadvfjorden er under 70 % av hva den er utenfor terskelen. Det er beregnet at 3 500 m³ vann strømmer over terskelen hvert sekund i gjennomsnitt. Maksimal vannhastighet er målt til 20 knop / 37 km/t.

I tillegg til hovedstrømmen gjennom Saltstraumen er det også forbindelse ut fra Skjerstadvfjorden gjennom Indre Sundan og Sundstraumen i sørvest og den grunne Godøystraumen i nordøst. Berggrunnen på nordsiden av Sundstraumen består av kalkspatmarmor. Kalkfurskogen utgjør et særpreget og karakteristisk landskapselement på begge sider av Indre Sundan og Sundstraumområdet. Dette er en av de største gjenværende utforminger av lite påvirket kalkfurskog. Sundstraumlian naturreservat ligger i ei sørvendt li på nordsida av Sundstraumen, og grenser til det marine verneforslaget.

Den sterke strømmen vanskeliggjør undersøkelser og til tross for området spesielle egenskaper er ikke det marine biologiske mangfoldet i selve strømmen særlig godt undersøkt eller dokumentert. Basert på tilfeldige observasjoner og foto fra dykkere, samt materiale

innsamlet til undervisning er det laget en oversikt over arter som forekommer her. Denne inkluderer en lang rekke arter, bl.a. sjøbusk, sjøtre, dødmannshånd, brødsvamp, sjøliljer samt mange skjell, snegler, krepsdyr, mosdyr, sekkedyr, sjøstjerner, slangestjerner, børstemark, fisk, m.m. Saltstraumen er meget fiskerik og er kjent for store individer. Verdens største sei tatt på stang er fisket her.

Det foreslåtte verneområdet er vist på vedlagte kart. Strandsonen i Saltstraumen er en viktig del av verneformålet, og det foreslås at grensen trekkes opp mot land slik at det omfatter tidevannssonen opp til midlere høyvann (normal flo). Dette medfører at området vil berøre privat grunn.

Området er nærmere beskrevet i oppstartsmeldingen for Saltstraumen.

Brukerinteresser

Området har begrenset betydning for kommersielt fiske. Næringsfiske med garn etter sei, torsk, kveite, uer og breiflabb foregår på fem felt innenfor området til ulike tider på året. Et reketrålfelt berører den vestlige og nordlige del av utredningsområdet. I tillegg er det et betydelig fritidsfiske med stang og snøre. Det legges ikke opp til regulering av fiskeriaktivitet. Forslaget vil derfor ikke ha konsekvenser for fiskeriaktivitet.

Potensialet for akvakultur i området er begrenset, både for dyrking av skalldyr og matfiskoppdrett. Årsakene er veterinære avstandskrav, ferdsel (avstand til hvit sektor mot fyrlykt) og eksponeringsgrad i området. Hvorvidt vern vil medføre konsekvenser for ev. fremtidig oppdrett, vil avhenge av konkrete vurderinger av om slik aktivitet er forenlig med verneformålet.

Området er et meget viktig friluftsområde og tre statlig sikrede friluftsområder ligger ved Saltstraumen. Normal friluftaktivitet vil ikke være i strid med verneformålet, og forskriftsforslaget vil derfor ikke ha konsekvenser for slik aktivitet. Forskriftsforslaget åpner for at tilretteleggingstiltak for friluftsliv kan tillates etter søknad. Området er også viktig for reiselivet. Så lenge slik aktivitet ikke medfører fysiske inngrep i det marine miljøet, vil det ikke være i strid med verneformålet.

Området har betydning for forskning og undervisning. Forslaget tilrettelegger nettopp for forskningsaktivitet, bl.a. ved at området er ment å skulle tjene som et referanseområde for forskning og overvåking.

Brukerinteresser er nærmere omtalt i oppstartsmeldingen for Saltstraumen og i oppsummeringen av innspill til meldingen.

Nærmere om forslag til forskrift

§ 1: Beskriver formålet med vernet. Saltstraumen regnes som verdens sterkeste tidevannsstrøm. Området har et rikt dyreliv, herunder fastsittende former som sjøanemoner, skjell, svamper og koraller. Området har stor naturvitenskapelig interesse. Verneformålet knytter seg til sjøbunnen.

§ 2: Gir opplysninger om eiendomsforhold, området størrelse og avgrensning, samt kart.

§ 3: Angir hvilke vernebestemmelser (restriksjoner) som gjelder i området. Bestemmelsene omfatter vern av vegetasjon og dyreliv mot skade og ødeleggelse, samt vern av området mot tiltak som kan endre naturmiljøet.

§ 4: Angir generelle unntak fra vernebestemmelsene, dvs. tiltak/aktiviteter som er tillatt uten at det er nødvendig å søke om tillatelse. Dette omfatter bl.a. fiske og annen høsting, fangst, jakt, vedlikehold, ferdsel med båt eller andre fartøyer, herunder oppankring for å fortøye mot land og drift av eksisterende anlegg og innretninger samt oppgradering/fornyelse av sjøkabler når det ikke forutsettes vesentlige endringer i forhold til verneformålet.

§ 5: Angir tiltak/aktiviteter som kan tillates etter søknad. Dette omfatter innretninger for navigasjonsveiledning og legging av kabler og rørledninger, oppgradering/fornyelse av sjøkabler som ikke faller inn under § 4, tiltak som innebærer små inngrep på bunnen og som ikke påvirker de marine verneverdiene inkl. vannutskiftning og strømforhold nevneverdig, vedlikeholdsmudring samt mindre uttak av sand til eget bruk for grunneier.

§ 6: Inneholder generelle dispensasjonsbestemmelser. Disse bestemmelsene inngår i naturmangfoldloven § 48, og er tatt med i forskriften av opplysningshensyn.

§ 7: Omhandler iverksetting av tiltak for å opprettholde eller oppnå ønsket tilstand som er formålet. Hjemmel til å foreta skjøtseltiltak inngår i naturmangfoldloven § 47, og er tatt med i forskriften av opplysningshensyn.

§ 8: Gir bestemmelser om utarbeidelse av forvaltningsplan for verneområdet.

§ 9: Gir bestemmelse om fastsettelse av forvaltningsmyndighet.

§ 10: Gir bestemmelse om at det kan opprettes rådgivende utvalg for området.

§ 11: Angir tidspunkt for ikrafttredelse av forskriften.

Økonomiske og administrative konsekvenser

DN har myndighet til å fastsette hvem som skal være forvaltningsmyndighet for verneområdene.

Kostnader i forbindelse med merking av grenser, oppsyn m.m. blir dekket innenfor de ordinære budsjettpostene.

En forvaltningsplan for områdene må ferdigstilles snarest mulig etter vernevedtak.

Eventuelle utgifter til erstatning og gjennomføring av en eventuell erstatningsprosess, samt merking og oppsetting av skilt, forutsettes dekket innenfor bevilgningen og tilsagnsfullmakten under kap. 1427 post 32. Utarbeidning av forvaltningsplan og etablering av oppsyn og skjøtsel vil dekkes innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetttrammer.